

O vizită recentă în nordul Israelului

Organizatorii întâlnirii la Shefaim, Israel, a foștilor liceeni de la Cluj din timpul războiului, ne-au pregătit o surpriză de proporții: excursie cu autocarul în nord, de-a lungul graniței cu Libanul. În Naharya nu se mai vedea nimic din urmările războiului, toate stricăciunile pricinuite fiind reparate de către primărie. Nu pot fi șterse însă amintirile privind pierderile de vieți omenești...

Ajunși într-o regiune deluroasă, trecem prin localități noi-nouțe construite în preajma unor uzine cu tehnologie de ultimă oră. De-a lungul șoselei vile cochete, flori, arbuști. Impresionează, a câta oară? extraordinara capacitate creatoare a poporului nostru!

Ajungem la graniță. Este liniște. Garduri de sârmă. Un drum de țară pe care circulă gărzile de pază.

Parcugem traseul până la Kiriat Shmona despre care cine nu știe cât de crâncen a avut de suferit în cele 36 de zile de război?! Vedem o casă nimerită din plin de o rachetă. Intrăm într-un adăpost unde cincisprezece persoane, inclusiv copii, au stat optsprezece zile. Paturi de fier

suprapuse. Toaletă. Un lavoar. Nică o fereastră.

Un bloc de locuințe, evident locuit de oameni modești, care nu au avut posibilitatea de a se refugia. Schelele din jur indică renovarea în curs a imobilului.

Ni se atrage atenția că parcurile sunt neîngrijite; primăria cheltuiește toate fondurile pentru renovarea caselor lovite. Nu mai are bani nici pentru plata dascălilor.

Știu că la Kiriat Shmona s-au stabilit mulți imigranți din România. Ni se strâng inima.

Casele sunt prevăzute în mod obligatoriu cu o cameră de zid, fără ferestre.

Gândurile amare sunt urmate de uimirea la văzul plantațiilor care se-ntind în vale, de formă dreptunghiulară, ordonată, în locul mlaștinilor asanate, transformate cu câtă trudă? câte sacrificii? câtă inteligență? în terenuri roditoare: de avocado, banane, citrice. Când le punem pe masă, oare ne gândim ce istorie extraordinară se află cumulată în ele?

Eva Tuțui

Îmi vine să plâng...

Îmi vine să plâng și ceva mă tot mâna
Ca nouri spre mare, spre marea bătrână,
Spre voi, urgisiții mei frați din popor.
Eu știu că o lacrimă-a mamei pătrunde
Ca sfredel în mările voastre profunde
Și poate de cântecul meu îi e dor.

Eu știu: aveți lacrimi, ce nu-s plânse încă
Și-o ne-mpărtășită durere adâncă,
Lungi valuri ascunse, oprite-n colind
Și cari smulg morminte, fac găuri în piatră,
Ca viermii se tărâie-n neagra lor vatră
Și-acolo-n țărână, se sting putrezind.

Turnați-vă-n lacrimi tot chinul ce doare,
S-aveți inimi libere, limpezi, ușoare
Căci mâine, cine știe, vremi noi poate vin.
Acest secol negru va fi-n zări departe
Și poate atunci vom avea și noi parte
De-un pic de dreptate, un pic de senin.

Din chinul de azi să rămână-n vecie
Un nou psalm de jale ca-n vechea robie
Ce va să răstoarne și cer și pământ.
Slăvit cel ce-n strofele-i nepieritoare
Va pune-aceste plâns care curge și doare
De două milenii, – plâns unic și sfânt!

Chaim Nachman BIALIK
(1873-1934)

Amintiri despre tatăl meu.

Tatăl meu, Maer Simon – Simovici, s-a născut la Pitești în anul 1890, fiu al unui tinichigiu sărac. Rămas orfan de mamă la 9 ani, tatăl lui l-a dat băiat de prăvălie la un negustor din Rm. Vâlcea. A avut o copilărie tristă, dar fiind harnic și intelligent a reușit să-și croiască un drum în viață. S-a căsătorit în 1913, după care imediat a plecat în războiul balcanic. Abia întors, a fost mobilizat în primul război mondial, la care a participat ca agent sanitar. În timpul retragerii spre Moldova a făcut

parte din echipa care a îngropat clopoțele mănăstirii Suzana (pe Valea Teleajenului) pentru a nu fi topite de nemți. Pe frontul din Moldova s-a distins prin curajul său, adunând răniții de pe front chiar sub ploaia de gloanțe. Pentru eroismul său a fost decorat cu "Crucea comemorativă a războiului 1916-1918, fără barete" și avansat la gradul de caporal. A fost toată viața mandru pentru participarea sa la războiul de întregire.

Prof. Mira Tudor

O excursie “ecumenică”

Onouă evadare în natură, din banala atmosferă de asfalt și ziduri a orașului, ne-a fost ocazionată de excursia oferită de Centrul de Zi la Ploiești și împrejurimi, în cursul lunii august.

O ieșire la aer, cu generozitatea cunoscută, este însă prea puțin spus față de “aerisirea” spirituală concomitentă prin vizitarea obiectivelor programate în Ploiești și împrejurimi.

Pentru o sumară prezentare să începem cu vizitarea frumoasei sinagogi ploieștene, frapantă prin eleganța construcției în stil clasic, renovată recent, zugrăvită în culorile pale bleu și galben; ea strălucește în lumina revărsată a candelabrelor și neonului.

Aici am ascultat interesanta expunere privind istoricul Comunității Evreilor din Ploiești și a sinagogii, prezentată de Doamna președintă Adela Herdan, după care am fost invitați, ca niște buni prieteni, de ospitalierele gazde la un coctel generos, ce a depășit și a satisfăcut toate gusturile și poftele.

Din tema expusă am reținut că prezența evreilor în Ploiești este cunoscută încă din sec. XVII, prin venirea din Galitia (Polonia) a celor askenazimi și ulterior a celor sefarzi, prin Bulgaria din Turcia și nordul Africii; mentalitățile și obiceiurile diferite ale acestora, manifestate la început, s-au estompat cu timpul și au condus la buna înțelegere care a stat la baza construcției sinagogii actuale în anul 1860.

Evreii au primit dreptul de-a se stabili în afara Ploieștiului de atunci, unde s-au organizat, au făcut comerț sau au deschis ateliere meșteșugărești.

Merită să fie menționate numele și contribuția evreilor ploieșteni în cele mai diverse domenii ale vieții culturale și științifice românești și mondiale, ca de exemplu:

Lazar Șăineanu (1859-1934), folclorist cu lucrări importante despre limba și folclorul român, autor al “Dicționarului

universal al limbii române” și al unor studii referitoare la limba franceză;

Lazăr Edeleanu (1861-1941), chimist celebru, cercetător în domeniul chimiei și tehnologiei petrolului, inventatorul mai multor procedee de prelucrare a petrolului și a celui de rafinare, cunoscut în literatura mondială de specialitate ca “procedeul E”;

David Emmanuel (1854-1941), care a pus bazele în România a unei ramuri a matematicii: calculul diferențial și integral, creând o școală de viitori savanți în acest domeniu, ca profesor la Universitatea București. A fost cel de-al doilea român care și-a luat doctoratul la vestita universitate Sorbona din Paris.

Mulțumind președintelui și despărțindu-ne cu regret de frumoasele și atentele evreice ploieștene, încărcați cu buna dispoziție ce s-a instalat în grupul nostru după taifasul vioi cu acestea, am plecat mai departe la următorul obiectiv cultural al excursiei, plonjând în lumea tăcută și misterioasă a ceasurilor celebre, faimoase prin unicitatea și valoarea lor, găzduite de nu mai puțin faimosul Muzeu al Ceasului, unic în țară și printre puținele din lume.

Instalat într-o frumoasă casă boierească, înființat în 1963 de pasionatul profesor de istorie Nicolae Simache, acest muzeu a luat naștere și continuă să funcționeze și astăzi prin dotări, achiziții și donații de ceasuri unice, de cele mai diferite tipuri și din diferite epoci.

Copleșitoarea atmosferă a liniștii, deranjată doar de tic-tac-urile ceasurilor ce măsoară cu tenacitate și fac auzibilă desfășurarea implacabilă a timpului vieții care trece, a așternut pe chipurile tuturor o amprentă meditativă și a ocasionat reflexii grave asupra existenței.

Am văzut evoluția istorică a tehnicii de măsurare a timpului, preocupare majoră a oamenilor din cele mai vechi timpuri, ca de exemplu: ceasul solar, ceasul cu apă, cu nisip, cu lumânare, pendule și ceasuri

încastrate în mobilier de lemn și de marmoră, ceasuri muzicale, ceasuri artistic încadrate în tablouri pictate și cu bătăi corelate cu dansuri sau narațiuni populare, ceasuri de perete și de buzunar care au aparținut unor personalități românești (Constantin Brâncoveanu, Alexandru Ioan Cuza, Nicolae Iorga, Theodor Aman, Mihail Sadoveanu, regele Carol I și.a.) și mondiale.

Mai convinși ca oricând de prețiozitatea timpului, părăsim zona tehnică a măsurării sale și plecăm către Mănăstirea Ghighiu, aflată la câțiva kilometri de Ploiești, unde unitatea de măsură a timpului este veșnicia de la începuturile lumii și până la viața de apoi.

Construită în 1817 pe moșia unui boier care a donat terenul, mănăstirea a fost locuită inițial de călugări, iar în prezent de maici (din 1962).

În locul vechii biserici din lemn distrusă de incendiu, actuala biserică a mănăstirii, cu hramul Izvorul Tămăduirii, a fost construită în 1860 în stil brâncovenesc, la fel ca și chiliile amplasate de-a lungul zidurilor mănăstirii și ale căror cerdacuri sunt inundate de flori.

Curățenia exemplară, aleile asfaltate mărginite de bănci aranjate sub umbra pomilor și mireasma florilor, fac să ne simțim într-o relaxare totală, divină, specifică locului unde ne aflăm.

Interiorul bisericii a fost pictat de Gheorghe Tattarescu în 1865, din păcate însă picturile nu pot fi bine văzute din cauza stratului de impurități depuse în decursul vremii.

În sfârșit sosește și invitația la masă în eleganta trapeză a mănăstirii; amabilele călugărițe ne oferă satisfacția delectării gastronomice, cu ciorbă și iahnie de fasole la discreție, specifică postului de vineri, asezată cu excelenți castraveți murați.

Menu-ul este completat de conducerea Centrului de Zi, prin grija permanentă a doamnelor Carmen Marcu (director) și Veronica Udrescu, cu chec, fursecuri și apă minerală.

Înainte de plecare ne desprindem cu greu de atmosfera înălțătoare în care ne-am aflat și mai facem o plimbare prin curtea mănăstirii, ocazie cu care vizităm și cimitirul din interior, în care odihnesc în somnul de veci slujitorii călugări și maici, dar și mirenii apropiati, în morminte străjuite la capete de frumoase sculpturi și pietre funerare.

După o zi fericită, favorizată meteorologic de o răcoare în miez de vară și fără strop de ploaie, cu spiritele satisfăcute de o nouă excursie ecumenică – începută la sinagogă și terminată la o mănăstire – și care ar fi de dorit să existe pe plan mondial între toate religiile, iată-ne din nou în confortabilă “aeronavă” pe roți, care ne-a adus exact în locul de unde am plecat la prima oră a dimineții: în fața Templului Coral și a Comunității.

Mulțumirile noastre sunt nețărmurite pentru organizarea acestei excursii reușite.

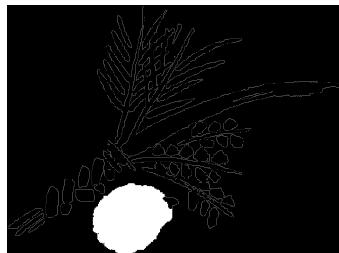
Silviu Popa

Găsește-ți timp...

Găsește-ți timp să iubești...
Este secretul tinereții veșnice!
Găsește-ți timp să râzi...
Este muzica sufletului!
Găsește-ți timp să plângi...
Este semnul unui suflet mare!
Găsește-ți timp să citești...
Este sursa cunoașterii!
Găsește-ți timp să ascultăi...

Este poarta inteligenței!
Găsește-ți timp să gândești...
Este cheia reușitei!
Găsește-ți timp să visezi...
Este un suflu de fericire!
Găsește-ți timp să TRĂIEȘTI...
Căci timpul trece REPEDE
și nu revine NICIODATĂ!

Duioasă amintire despre sărbătorile de „Sucot” și „Simhat Tora”

Deși religia mozaică impune multe reguli, ritualuri, a căror îndeplinire cere câteodată chiar sacrificii, mai ales în zilele noastre ale epocii moderne; ele apar uneori inutile și chiar anacronice. Totuși amintirea acestora ne sunt dragi.

Astfel, mă gândesc cu nostalgie la „Sucot”, această frumoasă sărbătoare tradițională, care s-a moștenit din tată în fiu (flică). Pentru sărbătorirea ei trebuia construit o „suca”, în amintirea vremurilor când...

Ce bucurie, ce preocupare, ce forfotă însemna asta...

Noi acasă, la Sibiu, am stat tot într-un bloc locuit de peste 20 de familii. Blocul era construit în formă de pătrat și avea în interior o imensă curte, frumos pavată.

Locatarii erau de diferite naționalități: români, evrei, maghiari, sași... Totuși ne-am înțeles foarte bine cu toții, ceea ce ne-a permis să construim o suca în interiorul curții.

Bineînțeles astăzi, în condiții de bloc, nu cred că ar mai fi posibil...

Gândindu-mă acum, mă mir cum ai mei, deși nimeni din familie nu era tâmplar, totuși au știut să înalte, cum s-ar zice, o „suca”, și înaltă și spațioasă, în care am încăput cam 12-14 persoane, câteodată chiar și mai mulți.

Tavanul era făcut din niște scânduri înguste, acoperite cu cearșafuri albe, peste care se punea ca ornament diverse lucruri de mâna, tablouri etc. Tavanul era împodobit cu ghirlande de hârtie creponată și lucioasă de diverse culori, împletite de noi și care

atârnau în lung și-n lat și în bucle. Becurile erau și ele colorate.

Am mai agățat niște nuci, pe care le-am vopsit în culori aurii și argintii, ciorchine de struguri verzi și roșii, pere mai mici și niște cănițe colorate.

Ce să vă spun, era o feerie. Mesele erau acoperite cu fețe de masă albe și au apărut bânci, în loc de scaune.

Când totul era gata, mi s-a părut ca o căsuță din povești!

Cu băieții am avut discuții căci ei ar fi vrut să doarmă în „suca”.

Aici se făceau rugăciunile și se lua și masa; parcă și felurile de mâncare aveau alt gust, mai aparte, mai sărbătoresc.

Băieții se distrau jucând ore în sir cu „Trenderăl”.

„Trenderăl” era o mică piesă din metal, compusă dintr-o tijă și avea niște aripi care. Pe fiecare aripioară era gravată o literă din alfabetul ebraic și jucăria asta se învârtea. Băieții făceau rămășag la ce literă se va opri... cel care a nimerit litera a câștigat. Bani nu aveau... deci jucau în nasturi. Era vă de nasturii noștri care le plăcea lor!

Cei mari, când nu mergeau la templu, făceau rugăciunea în „suca” cu nelipsitul „Lulef” și „Etrog”. „Lulef”-ul este compus din frunze de palmier, mirt și salcie, care împreună simbolizează egalitatea tuturor creaturilor între ele, fie că sunt mărețe și frumoase ca palmierul sau umile

„Etrogul” este un fruct citric, de forma unei lămâi, dar cu mult mai mare și simbolizează: culegerea recoltei de cereale, viață de vie (struguri), de fructe.

Vreau să remarc că pe toată durata sărbătorii de șapte zile, deși pe ușa de la

“suca” era doar un mic lăcătel, nimeni n-a intrat, nimeni nu ne-a deranjat... dar asta a fost înaintea celui de-al doilea război mondial.

**

Simhat Tora este o sărbătoare veselă și bucură atât pe cei mari cât și pe cei mici.

De fapt, este o sărbătoare a Torei.

În Israel se sărbătorescă o zi, în Diaspora se serbează două zile.

Când eram mică, bunicul meu de această sărbătoare mă lua cu el la sinagogă.

Pentru asta ne pregăteam cu câteva zile înainte. Cumpăram cele necesare pentru fabricarea unui steguleț: o hârtie albă lucioasă și una bleu, ca seninul cerului. Mai trebuia și un betișor pe care se lipea stegulețul. În vârful lui s-a înfipt un măr roșu și frumos din soiul “Batul”, care în București nu se găsește.

În drum spre sinagogă bunicul mă ține de mână, iar în cealaltă mână eu țineam stegulețul, de care eram foarte mândră.

Ajungând în sinagogă, bunicul mă aşeza pe locul său, pe “sitzul” său (jilț), și aşa, stând în picioare, am putut să văd ce se întâmplă în jurul meu.

Când am mai crescut, am aflat că în fiecare toamnă bunicii cumpărau dreptul de-a sta an de an în același rând, pe aceleași scaune.

Stând pe scaun, un nene, de câte ori trecea, mă ciupea de obraz și-mi spunea

“Ein zwick in Beckale, die Polke ” (pentru că bunicii erau din Polonia, din Lwov și Drohobits). Eu nu mă supăram pentru asta, pentru că o spunea râzând și prietenos.

Când se scotea Tora, enoriașii se adunau pe rânduri și tot așe ne puneau și pe noi, copiii, în rând. Cei mari sărutau Tora și se spunea ceva...

Cei din față aveau Tora în brațe și mergeau circular, înconjurând toată suprafața sinagogii. Femeile n-aveau voie să coboare de la etaj sau să se amestece între bărbați; ele se uitau de sus, trăgând perdeluțele la o parte. Noi copii eram foarte fericiți că făceam parte din grupul celor mari.

Dacă Simhat Tora era sămbătă, vineri seara, la “zmires” se cânta un cântec adecvat acestei sărbători, care, în traducere liberă din idiș sună cam așa:

În ziua de “Simhat Tora” toată lumea e veselă,

Rabinul în capul mesei stând
Arată ca un “Meilech” (rege)

Rabinul este un om impozant
Când strigă “L’haim” (“la mulți ani!”)

Iar chasidimii (enoriașii)
Dau din mâini “ca să apuce Schraim” (restul).

Yolanda Schapira

- Serviți mormoloci în acest restaurant?
- Servim pe oricine! Luați loc!

- Care este deosebirea dintre un elvețian bogat și unul sărac?
- Cel sărac își conduce singur Mercedesul.

Motto-ul zilei :

Dacă cineva râde ? râzi cu el împreună!
Dacă cineva cântă ? cântă cu el împreună!
Dacă cineva lucreaza - lasa-l sa lucreze!

Singurătatea vârstei a treia, analizată cu multă atenție

O anchetă, fără precedent în Franța (dar aceleași rezultate s-ar obține în oricare altă țară), organizată de "Crucea Roșie franceză", "Tinerii prieteni ai celor necăjiți", "Federația într-ajutorul protestant" și "Fondul social evreiesc unificat", a urmărit modul de combatere a singurătății a persoanelor în vîrstă. Din datele rezultate reiese că în Franța ar fi 8 milioane de persoane singure (în cifră sunt însă incluse toate persoanele adulte din această categorie, indiferent de vîrstă).

Doctorul Joseph Zrihen, geriatru și vicepreședinte al "Fondului social evreiesc unificat", membru al comisiei susamintite, apreciază că ancheta, prin faptul că a discutat direct cu oamenii în vîrstă, permite să fie cunoscute mai bine așteptările lor și posibilitatea de-a le rezolva.

S-a constatat că există o strânsă legătură între lipsa unui anturaj permanent și sentimentul de singurătate.

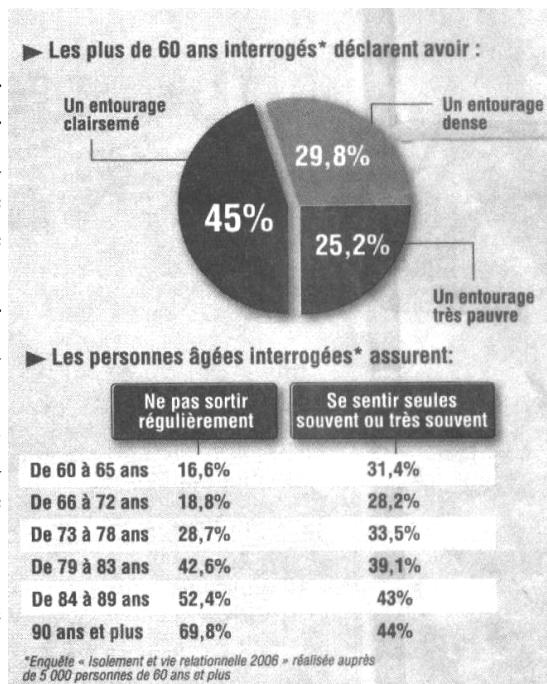
Cu cât vîrstă este mai înaintată, izolarea e mai marcată.

Cifrele de mai jos sunt semnificative:

- 35% dintre persoanele în vîrstă se simt singure,
- 40% din când în când,
- 25% se bucură de un cerc de prieteni și cunoșcuți și, deci, nu au acest sentiment.

După tranșe de vîrstă:

- 30%, cu vîrste cuprinse între 60 și 65 ani, se bucură de un anturaj stabil,

- 45%, cu vîrste între 79 și 83, au un cerc mai restrâns,
- 25%, cu vîrste peste 83, nu au deloc anturaj.

Mai adaug că, potrivit unui studiu al cercetătorilor de la Universitatea din Chicago (S.U.A.), singurătatea poate mări riscul de hipertensiune arterială cu cel puțin 3% față de cei care sunt înconjurați de rude sau prieteni.

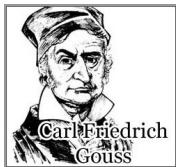
De asemenea, o altă concluzie: bărbații cu un cerc mai larg de cunoștințe decât femeile ajung la o vîrstă înaintată.

Ancheta a mai scos în evidență că 18% dintre persoanele în vîrstă, respectiv o persoană din cinci, nu au cu cine vorbi în fiecare zi, mai ales cei de vîrstă înaintată.

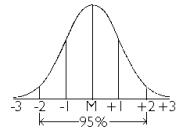
Pentru a înlătura singurătatea, internetul este o soluție; astfel persoanele peste 50 de ani reprezentau (în Franța) 19% dintre internauți în anul 2004, ajungând în 2005 la 22%. Este necesar, prin urmare, să se creă posibilitatea ca această categorie a societății să disponă de internet, să se familiarizeze cu el; s-a constatat că vîrstnicii sunt interesați de "site"-urile privind călătoriile, istoria sau rețetele culinare, precum și trimiterea de mesaje, cu care pot ține legătura cu copii și nepoții lor.

Concluzia anchetei: o mare națiune este aceea care dă o atenție deosebită vîrstei a treia.

Prelucrat după "Le Figaro" – 28.10.2006

Geniul matematic al lui Gauss

Carl Friedrich Gauss (1777-1855) matematician, fizician, astronom, născut în Germania, celebru prin lucrările sale despre magnetism și electromagnetism, s-a dovedit încă din copilărie un geniu matematic.

Iată una din legendele care circulă în legătură cu precocitatea micului Gauss:

“Un profesor ce avea de predat urgent notele la tezele unei clase, ca să poată corecta aceste teze în liniște, în ora când predă la o altă clasă, din cursul inferior de liceu, le-a dat elevilor o problemă care putea să le ocupe o oră întreagă și anume: să adune toate numerele de la 1 la 100. După numai 5 minute, micul Gauss s-a ridicat și a spus: “Am terminat problema, rezultatul este 5050”.

Surprins, profesorul a ridicat capul de pe teze și i-a spus: “Este exact, dar cum ai calculat aşa de repede?” La care Tânărul Gauss a răspuns: “Foarte simplu: trebuia să adun $1+2+3+\dots+98+99+100$. Am observat că dacă scriu numerele de la coadă la început, adică $100+99+98+\dots+3+2+1$ sub numerele în ordine crescândă, suma a două numere, unul sub celălalt, este tot timpul 101. Am înmulțit 101 cu 100 (câte operații am făcut) și am obținut cifra de $10 \cdot 100$. Întrucât adunasem de 2 ori suma numerelor de la 1 la 100, am împărțit rezultatul la 2 ($10.000:2$) și astfel am obținut 5050”.

W.S.

La medic

Într-o zi nu eram în apele mele, ceea ce nu-mi place, și am hotărât să mă programez la medicul cardiolog pentru o consultăție.

Doamna dr. Ionescu îl înlocuia pe medicul meu curant. În sfârșit, mi-a venit rândul și am intrat. Doamna doctor mă poftea să iau loc, având în față fișa mea medicală. Urmează o pauză, o tăcere. Atunci, ca să sparg gheata, eu am început să-i explic de ce am venit și ce și unde mă doare.

Dumneaei, se uită lung la mine, și începe să mă certe spunând: Dar ce, dumneata ești doctor sau eu? Eu o să spun unde și ce vă doare, că de aia sunt medic.....

Am rămas perplexă. Mă gândeam: oare unde am greșit? În sfârșit...., am ascultat ce

mi-a zis, apoi mi-a dat și o rețetă pentru medicamente.... Când m-am dus a doua oară, după ce am fost poftită să stau jos, să ocup loc adică, eu n-am mai scos o vorbă; am tăcut mâlc...

După o foarte scurtă pauză, doamna doctor se răstește la mine cu întrebarea: “Ce ai, ce te doare? De ce ai venit la mine? Ce crezi, ce sunt eu, Mafalda, să ghicesc?”

Ca și prima dată, nici cu a doua ocazie eu nu am ripostat... Ce era să zic, că doar Dumneaei era medic și eu doar pacient...

Dar, a treia oară nu m-am mai dus la Dumneaei. Am schimbat medicul, pentru că ieșind din cabinet, ieșeam cu bătăi de inimă și mă simțeam mai rău decât cum venisem.

Yolanda Schapira

Cimpanzeii transmit cu fidelitate cunoștințele lor la alte maimuțe

Oamenii de știință care se ocupă de studii privind primatele, respectiv mamiferele superioare cum sunt maimuțele și oamenii, sunt convinși că unele specii de maimuțe, "verii" noștri, dispun de embrioane de "cultură", în sensul că au capacitatea de-a transmite de la o generație la alta anumite deprinderi.

Astfel o specie de cimpanzei întind curse micilor viermi ce alcătuesc mușuroaie (termite), cu ajutorul unei nuielușe, în timp ce altele le ignoră, de asemenea urangutanii se folosesc de bețișoare pentru a extrage semințele unor plante din coaja lor, pe când altele se mulțumesc să strivească fructul.

Cercetătorii de la două universități din Anglia și Statele Unite au imaginat un dispozitiv care permite de-a se controla

comportamentul inedit a mai multor generații de maimuțe, și anume: o cutie cu un capac ce poate fi ridicat sau glisat, în cutie aflându-se mâncare.

Experiența a constatat în aceea că un cimpanzeu a fost învățat să folosească una din cele două posibilități de-a înlătura capacul, apoi i-a fost alăturat un alt cimpanzeu din aceeași specie, căruia primul i-a arătat cum să ajungă la mâncarea din cutie.

Acesta a devenit model pentru un alt treilea și aşa mai departe.

Cercetătorii au observat fidelitatea cu care s-a transmis această tehnică.

Rezultate echivalente au fost obținute și la copii umani, în vîrstă de 3 ani.

Gândurile unui călător evreu în secolul XVIII

Continuăm, și în acest număr, prezentarea corespondenței dintre călătorul evreu Aaron Moncea, sosit la Paris din Constantinopole, către prietenul său, rabinul Isaac Onis, tot din Constantinopole.

Aceste scrisori fac parte din volumul lui Jean Baptise de Boyer, marchiz d'Argens, intitulat "Scrisori iudaice sau corespondențe filozofice, istorice și critice" apărut în urmă cu circa 250 de ani.

Autorul a căutat ca, sub formă epistolară, să înfățișeze tarele societății franceze din acea vreme, criticând moravuri existente în Franța, critica sa fiind îndreptată împotriva impostorilor, a celor ce se opun progresului, a falsei morale. De menționat că faptele și întâmplările se întâlnesc și azi

nu numai în Franța, deci sunt cât se poate de actuale.

În rândurile ce urmează veți putea citi cea de-a 4-a scrisoare a lui Aaron Moncea către rabinul Isaac Onis (primele trei scrisori au fost prezentate în numerele precedente ale revistei noastre: 25, 26, 27).

Îți propun, își începe Moncea scrisoarea, să discuți cele ce îți voi comunica și cu alți rabinii, spre a afla părerile lor precum și ale tale.

La Paris locuiesc un mare număr de evrei, fără a ști ceea ce sunt. Mulți, din înalta societate, se afișează față de alții drept creștini, însă în sufletul lor sunt prea puțin convinși de aceasta. Se mulțumesc să credă că există un Dumnezeu; unii consideră că

sufletul e nemuritor, alții că totul din om moare. Pe aceștia din urmă îi consider ca oameni rătăciți; în ce privește pe primii, nu pot să le refuz calitatea de evrei, deoarece cred într-un Dumnezeu, ce a creat universul și care îi răsplătește pe cei buni și îi pedepsește pe cei răi. Aceasta este baza religiei noastre, cu excepția ceremoniilor, forme exterioare de prezentare a cultului, stabilite de-a lungul timpului de rabini. Dar aceste forme exterioare nu sunt neapărat necesare și voi exemplifica în continuare afirmația: după cum știi, în Spania mai sunt destui evrei, cu toate persecuțiile împotriva lor. Simpla bănuială că ești evreu aduce condamnarea la ardere pe rug. În consecință evreii au fost nevoiți să renunțe la circumcizie, dispensându-se astfel de cea mai importantă manifestare a cultului mozaic.

Deci, dacă reflectezi la cele de mai sus, trebuie să-i considerăm pe evreii francezi drept copii ai lui Israel. Bine ar fi dacă și ei ar putea învăța cărei religii îi aparțin: pentru aceasta ar fi necesar să fie trimiși câțiva rabini pregătiți, care să le deschidă ochii. Dacă cei cărora li s-ar face circumcizia ar avea temeri că operația e dureroasă, li s-ar putea acorda același drept ca evreilor portughezi sau spanioli.

Bineînteles că asemenea acțiuni de convingere trebuie făcute cu multă precauție, ca nu cumva să se afle de autorități. În Spania evreii iau măsuri corespunzătoare în această privință, încât rar sunt descoperiți.

Un tată, de pildă, nu îi declară fiului său că este evreu decât atunci când ajunge la majorat; în cazul în care consideră că fiul nu ar renunța la credința creștină practicată până atunci, nu îi mai destăinuie religia adevărată. Dar din momentul ce i-a fost făcută periculoasa confidență și băiatul refuză a îmbrățișa credința iudaică, el devine un condamnat la moarte. Nevoia de a ascunde faptul că ești evreu te obligă pe tine părinte, la cruzime, și anume prin otrăvire cu un venin, cu efect rapid, preparat de medici evrei în acest scop.

Bineînteles că toate acestea trebuie ascunse față de vrăjmașii noștri, căci dacă ar afla, am fi acuzați de perfidie și cruzime. Acuzația este nedreaptă, adevărații vinovați fiind cei ce au instituit inchiziția și ne urmăresc ca și cum am fi animale sălbaticice și feroce. Pentru ei, ziua în care condamnă un evreu la ardere este o sărbătoare.

Rabinii ce vor veni la Paris nu au însă a se teme de asemenea pedepse, ca în Spania. În Franța nu ești pedepsit pentru că practici altă religie, diferită de a autoritaților, decât cel mult ești exilat sau eventual arestat, ținând astfel tovărăsie unor teologi ce predică pioșenia și virtutea acestora (janseniștii). Dacă "janseniștii" ar trăi în Spania ori Franța, ar fi pedepsiți la fel de aspru ca și noi.

În altă ordine de idei, îți amintesc că ți-am scris despre o persoană pe care am cunoscut-o aici, Cavalerul de Moisin, ce îmi este de mare folos în limpezirea și explicarea atâtorei noutăți. Astfel doream să vizitez o biserică creștină; mi-a fost dat să intru, întâmplător, într-un asemenea lăcaș, fără să-mi dau seama. Trecând pe o stradă puțin frecventată am văzut o clădire cu ușa deschisă, plină de lume. La început am crezut că mă aflu într-o hală publică, nebănuind că sunt într-un templu. În sală erau un rând de balcoane la fel ca la operă, despre care ți-am scris într-o precedentă corespondență. Unul din balcoane era ocupat de muzicieni ce au interpretat o simfonie ce mi s-a părut melodioasă. În mijlocul sălii se aflau laolaltă bărbați și femei, fiecare vorbind și comportându-se la fel ca la teatru. Am văzut apoi o mică tribună în fața unui stâlp al încăperii, din spatele căruia a apărut un bărbat, îmbrăcat cu vestimente necunoscute mie; era ceva grotesc căci purta un fel de cămașă peste îmbrăcăminte, iar pe cap un fel de pălărie neagră. Eram convins că persoana e artistul ce urma să prezinte piesa, dar bărbatul tăcea și privea mulțimea adunată, apoi tuși, îngenunchie, mișca buzele, își ducea mâinile pe umeri, pe stomac și abdomen. Eram convins că assist la o pantomimă. Mulțimea

era atentă și se părea că înțelege această comportare. La un moment dat a rostit o frază în limba latină, urmată de un discurs în limba franceză, ce mi s-a părut destul de bun, despre pericolele pe care le pot provoca piesele de teatru. Nu mi-am închipuit o clipă că persoana ce vorbește este un slujitor al Domnului, cu gesturile sale, schimbările de ton, când violent, când modest, cu un aer blând în anumite momente sau speriat și furios în altele.

Nedumerirea mea a fost lămurită de Cavalerul de Moisin, pe care l-am descoperit în altă parte a sălii, solicitându-i să-mi explice unde mă aflu, căci singur nu puteam ghici. M-a informat că respectiva sală este o biserică iar cel care vorbea ține o predică, fiind unul din cei mai buni predicatori. Spre a convinge auditoriul și a capta atenția mulțimii, precum și a da mai multă forță moralei predicatei, era nevoie să face grimase, de neînteleș pentru mine: ori ascultătorii aveau inimi împietrite, ori moralitatea lor era îndoiefulnică, dacă trebuie să se comporte după cum am văzut.

Între timp predicatorul și-a terminat cuvântarea cu aceleași gesturi caraglioase și dispărut după o deschidere din spatele stâlpului.

Cavalerul de Moisin îmi propuse să mergem apoi la "Comedia franceză". I-am replicat că o asemenea propunere ar veni în contradicție cu cele rostite de predicator. Râzând, Cavalerul de Moisin mi-a răspuns că predicatorul și-a făcut meseria la amvon, după cum noi ne-o facem pe a noastră; el este plătit pentru condamnarea plăcerilor, dar nu trebuie să ne lăsăm păcăliți și să ne facem griji, căci îl vom vedea chiar pe acest pastor la spectacol.

Însotit de Cavalerul de Moisin am ajuns la teatru, găsind cu greu locuri în sala arhiplină. După ce un actor a început să recite versuri, au început și aplauzele, care se repetau mereu, provocând un zgomot și întrerupând astfel atenția publicului. Mai corect ar fi fost să se aplaude la sfârșitul spectacolului, dar Cavalerul de Moisin m-a

lămurit că cei care aplaudă sunt plătiți pentru acest lucru.

În Franță un autor cu susținători, reușește să împiedice căderea piesei. Chiar piesele bune pot avea aceeași soartă, calitatea nefiind un motiv de succes. De cele mai multe ori asemenea piese au la începutul reprezentării lor căderi, dar uneori se găsesc oameni de bun gust ce reușesc să convingă publicul de contrariu. Aici, cel mult o persoană dintr-o sută este un om luminat, restul fiind lipsiți de cultură, manevrați de pseudosavanți și spirite malefice, dușmani ai bunului simț și ai operelor de calitate. Aplauzele ignoranților încearcă să opreasă reușita spectacolului. După părerea mea dacă critici o lucrare literară, trebuie să scoți în evidență lipsurile ei esențiale, ceea ce în cazul unei opere reușite nu este cazul. Cavalerul de Moisin m-a lămurit că nimeni nu intră în asemenea detalii și aşa zișii critici continuă să susțină că piesa este prost scrisă și are un subiect detestabil.

Omul cu bun simț, față de avalanșa unor asemenea comportări, se consideră neputincios și abandonează lupta. Se pare că aşa a fost în toate timpurile. Totuși în secolele trecute întrecerea nobilă a servit ca pavăză marilor genii, invidia ieftină aparținând celor lipsiți de cultură și josnici. Și azi se mai întâlnesc asemenea situații.

Și acum îți voi nara o aventură întâmplată într-un cartier periferic al Parisului. Doi tineri mușchetari luau masa cu amantele lor într-un local ce nu avea nimic sfânt în el. Un polițist ce trecea pe acolo se opri și după ce mărgăli un act de constatare, conform îndatoririlor sale, vru să aresteze femeile, cerând mușchetarilor să semneze actul. Nu reuși pentru că unul dintre ei stinse lampa iar celălalt se apropie de femei și, pe întuneric, începură să strige: "omoară-l, omoară-l" însotind tăărboiul cu zgomotul săbiilor scoase. Polițistul, tremurând de frică și, temându-se să nu fie rănit, se culcă la pământ spre a evita o eventuală lovitură de sabie. Mușchetarii, între timp, împreună cu respectivele domnișoare, au ieșit din încăpere, închizând

ușa. Polițistul, mai târziu, nemaiauzind zgomet vru să iasă din cameră dar constată că ușa e încuiată și el rămăsese pe întuneric. Perechile de amorezi au avut timp să se ascundă, scăpând astfel de polițist.

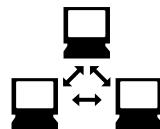
Iată dragă prietene, ce am vrut să te mai informez despre ceea ce am văzut și aflat aici la Paris.

Îți doresc ca Dumnezeu să te aibă în paza sa și să te copleșească cu toate bogățiile”, încheie Isaac Moncea cea de-a patra sa scrisoare către prietenul său, rabinul Isaac Onis din Constantinopole

(Prelucrat după originalul din limba franceză)

W. ř.

Internetul – opiumul electronic al poporului chinez

China duce o vastă campanie împotriva dependenței de internet, care face ravagii în rândurile tinereturui.

La ora actuală China ocupă primul loc în lume în ceea ce privește dependența de internet. Din cei 123 milioane de internauți chinezi, se apreciază, de către autoritățile sanitare, că 5 milioane sunt dependenți de această realizare a tehnicii înalte, iar dintre aceștia 10% au vârste sub 25 ani (în comparație, acest procent este de 1% în Anglia).

Medicii definesc că o persoană este dependentă de internet atunci când petrece mai mult de 5 ore pe zi, timp de un an, pentru altceva decât o sarcină de serviciu; în aceste condiții el își reduce timpul destinat odihnei și alimentației sau altor activități, fiind deranjat când e lipsit de internet.

Psihogii consideră că abuzul de folosire a internetului devine o problemă a societății; cauzele abuzului: copii fără frați și surori, singuri la părinți, lipsa de

comunicare cu părinții, un sistem educativ ce îi supune pe elevi la mari eforturi, profesori lipsiți de mijloace corespunzătoare pedagogice. Pentru tinerii defavorizați: internetul este un mijloc de evadare dintr-un prezent fără perspective de viitor. Mulți dintre ei devin autiști (se închid în sine, numai persoana lor contează), au coloane vertebrală deformată, sunt palizi și nervosi. Pentru combaterea acestui flagel s-au înființat clinici de dezintoxicare, unde se aplică măsuri complexe psihologice, tehnici psihiatrice, medicamente, electroterapie, calmante.

La un spital militar s-a reușit ca anual să dezintoxică 1000 de tineri.

De precizat că în China terapia împotriva acestui drog se aplică contra plată: 30 euro pe zi timp de 3 luni, preț relativ ridicat, însă abordabil celor din clasa mijlocie ce au acces la internet.

Ar mai fi de adăugat că fenomenul prezentat mai sus nu este, din păcate, întâlnit numai în China.

- Care este diferența dintre un psihopat și un nevropat?
- Psihopatul crede că $1+1=3$; nevropatul stie că $1+1=2$, dar asta îl enervează.

De dragoste

În tot ce fac, în tot ce sunt
 Pe acest pământ,
 Te port mereu cu mine în gând
 În lumea în care viețuiești.
 În fapte, în vorbe și povești
 Mă porți în gând și mă iubești,
 Tu ești o parte din ființa mea,
 Ești pentru mine ca o stea
 În lumea asta atât de crudă și de grea,
 Cu atâtea întrebări și întrebări
 Și spaime și mistere și triste întâmplări
 Și fără tine n-aș putea

Trăi în viață și în veșnicie.
 Iar de un timp mă bate un gând
 Cum că te-aș lua cu mine și în
 mormânt
 Să-mi fii iubirea ca în viață vie!
 În ceruri ca și pe pământ!
 Suntem în doi o unică ființă
 De o singură iubire și credință
 Acum aici și apoi acolo în neființă!

Silviu Popa

În parc

Am norocul ca locuința mea să fie aproape de un mic parc, care nu are nici măcar o denumire!, cum are de obicei un parc public, acesta constituind de fapt “curtea” locatarilor din cele 5 blocuri de apartamente, ce străjuesc o latură a parcului.

În urmă cu 50 de ani, acest spațiu nu era decât o groapă în care viețuiau, în condiții cu totul primitive, familii de romi săraci, într-un soi de colibe mizere; în dreptul ferestrelor atârnau cârpe sau chiar ziare vechi. Era un spectacol dezolant.

La un moment dat, aceștia au fost evacuați și plasați în diferite sate și orașe ale țării. A apărut apoi un șantier imens și s-au construit în același timp 5 blocuri de locuințe de câte 10 etaje, care curând au și fost ocupate. Terenul a fost nivelat, s-au trasat alei – azi frumos asfaltate – s-au sădit pomi, flori, suprafete mari cu iarba, totul oferind azi un colțisor de natură ce te îmbie la odihnă și meditare. Nu lipsesc leagăne și instalații de tot felul pentru bucuria celor mici.

Tinere mămici sau mai puțin tineri bunici, umplu aleile, împingând non-stop cărucioarele cu odraslele lor. Privind această lume de copilași (o generație) te întrebi va răsări oare dintre ei un Caragiale, un Eminescu, un Einstein, un MARE OM? Spre ce destin se-ndreaptă pașii lor? Mister... te duce cu gândul la vorba lui Coșbuc: Nu cerceta aceste legi!...

Se perindă pe alei și mulți iubitori de animale ce-și plimbă cu drag patruzezii, acești minunați, sinceri și devotați prieteni ai omului.

Plecî de aici cu impresia că ai fost într-un orășel al copiilor, ca-n povești, dar, iată că la ieșirea din parc, pe o alei lăturalnică, stă un bărbat între două vârste, încunjurat de niște boarfe, ce pare a-și fi stabilit aici, pe această bancă, tot rostul vieții lui. Un homeless! Un destin! A fost și el odată un copilaș...

Anca Ionescu

Asistență medicală la distanță

Telemedicina sau medicina la distanță ar putea îmbunătăți sistemul de sănătate în anii următori.

Trei regiuni europene – Fumen în Danemarca, Aragon în Spania și Venetia în Italia, experimentează de doi ani programul “Health Optimum”, o organizație formată din rețeaua spitalicească pentru a evita deplasări inutile și costisitoare ale bolnavilor.

Rezultatele au fost destul de satisfăcătoare pentru ca experimentul să fie extins începând din ianuarie 2007 și în alte două regiuni: în România și în Suedia.

În Venetia a fost înființat un sistem de consultații neurologice la distanță, conectând spitalele la serviciul specializat al regiunii. Bilanț: 79% din transporturile cu ambulanță sau elicopterul către blocul operator de neurochirurgie au putut fi evitate în schimbul unui banal consult medical dat de spitalul respectiv.

Altă realizare a testului: analize de sânge realizate la distanță. Dispozitive mici, conectate la laboratorul central permit obținerea unor rezultate fiabile respectiv confirmate de către un doctor, în numai zece minute, în comparație cu 24 de ore, ca de obicei. Să fie o simplă logică contabilă?

Telemedicina permite cert o reducere a costurilor dar, totodată o ameliorare a calității serviciilor de îngrijire a sănătății.

Pacientul, care necesită o intervenție urgentă, poate astfel beneficia de o consultație la distanță dată de un specialist. În timpul cât se efectuează transportul pacientului către spitalul central, chirurgul de specialitate poate pregăti de urgență blocul operator.

O asemenea practică ar putea diminua inegalitățile actuale de acces la îngrijiri medicale, în special între zonele urbane și rurale.

Pentru experți, telemedicina va deveni în cinci ani o metodă curentă, de exemplu în căminele de bătrâni, pentru consultațiile de rutină.

Telemedicina nu mai este o problemă din punct de vedere tehnic, dar pentru a se putea dezvolta, trebuie regândită organizarea sistemelor de sănătate extinzând viitoare zone experimentale.

Proiectul se va preciza în acest an și bugetul său, de 20 milioane de euro, finanțat de Uniunea Europeană și de regiuni, va trebui să fie de zece ori mai mare ca cel precedent.

Unde duce bigotismul

Fiind născută într-o familie de oameni religioși (de rit sefard) în care se respecta tradiția în spiritul și canoanele ei, urmam regulile bucătăriei cașer, unde nu se amestecau produse din carne cu lactate, vasele erau spălate separat, și nu împreună, sămbăta nu se lucra, nu se umbla cu bani și nu se făceau afaceri.

După ce m-am căsătorit, bine înțeles că eram convinsă și hotărâtă ca în casa și în gospodăria mea să procedez la fel.

Așa a și fost. Dar când s-a născut primul copil, s-au schimbat datele problemei.

Copilului ii trebuia mâncare proaspăt preparată, iar scutecele nu puteau rămâne nespălate.

Deci, trebuia gătit, spălat și călcat în fiecare zi, iar pentru toate acestea aveam nevoie de apă caldă.

Brașovul, la aceea data încă nu avea termoficare, și ca atare trebuia făcut focul în

soba de la bucătărie. Dar, ca să ardă focul, el trebuie aprins cu un chibrit. Până la urmă am rezolvat această mare problemă. Pregăteam de vineri surcele, le aranjăm în sobă, punând dedesubt cenușă într-o hârtie pe care turnam gaz (petrol) iar deasupra puneam lemne mai groase.

Pregăteam o felie de cozonac sau prăjitură și ieșeam în stradă sperând să găsesc pe cineva pe care să-l rog să-mi facă acest serviciu, de a aprinde chibritul.

Treaba a mers aşa câteva săptămâni. Lemne puneam eu pe foc în continuare, dar aprinderea... , aprinderea chibritului era marea problemă. Mi s-a părut un păcat. Azi, mă minunez de această concepție.

În sfârșit, într-o sămbătă mi s-a înfundat. Am ieșit iar la poartă. A trecut un bărbat, îmbrăcat aşa..., mai sărăcăios și am îndrăznit să-l opresc. L-am rugat să-mi aprindă doar un chibrit. Omul, se uită lung la mine, mă măsură din ochi și foarte sever și serios, mă-ntrebă: Dar pe dumneata te doare mâna? și a plecat mai departe, Eu am rămas întuită locului, și de mirare și de jenă. Rușinată, am intrat în casă după această lecție și mi-am zis: „DACĂ AŞA VREA DUMNEZEU...” și de-atunci n-am mai chemat pe nimeni să-mi aprindă focul.

Yolanda Schapira

Risc pentru boli cardiovasculare

Diabeticii în vîrstă de peste 40 de ani prezintă un înalt grad de risc pentru boli cardio-vasculare

“Diabetul este echivalent cu o îmbătrânire de 15 ani”, aceasta este concluzia unei echipe de medici din Toronto (Canada). Diabetul prezintă un risc de 4 ori mai mare de-a face o maladie cardiovasculară. Deși au apărut nenumărate medicamente pentru a preveni apariția diabetului, nu este stabilit la ce vîrstă trebuie aplicată strategia de combatere.

Cercetătorii canadieni consideră că și diabetul de tip II sau de “maturitate” (deci nedependent de tratamentul cu insulină) are același risc sporit pentru a deveni cardiac după etatea de 40 de ani, chiar în absența vreunei maladii cardio-vasculare preexistente sau a unui factor de risc.

O altă constatare este aceea că deși ponderea diabeticilor o au bărbații, tendința este ca femeile să le ia locul.

La tineri, diabetul prezintă un risc de 12-14 ori mai mari pentru maladii coronariene (anghină pectorală sau infarct al miocardului) decât nedabeticii.

Sufocarea în somn: risc de boli coronariene

O echipă de cercetători suedezi au stabilit că, în afara excesului de colesterol, a diabetului și a fumatului, factori identificați la riscul de boli cardio-vasculare, și sufocarea în timpul somnului prezintă același pericol. Studiile întreprinse au dovedit că persoanele care sforăie atunci când dorm, au riscul de 5 ori mai mare să facă o maladie coronariană, față de cei care dorm fără a le fi sufocată respirația.

- Prin ce se deosebeste un om de o camila?
- Camila poate să lucreze o săptămână fără să bea, iar omul poate să bea o săptămână fără să lucreze...

Originile omului – o istorie ce trebuie de-abia acum descoperită

Paleoantropologia, știință care se ocupă de studiul omului preistoric, a sărbătorit recent 150 de ani de existență.

În 1856, într-o carieră din valea Neander (Germania) s-au găsit oseminte umane. Această descoperire, urmată de altele, a pus în evidență, pentru prima oară, existența omului din Neanderthal.

Ultimii 10 ani, datorită unor noi descoperiri, au răsturnat teoriile cu privire la apariția omului în ultimele milenii, înălțând ideea unicății speciei noastre.

Studiile aupra noilor fosile găsite în Africa de Vest, Europa și Asia, arată că omul actual: "Homo sapiens" nu provine din evoluția lineară a maimuțelor, ci a existat o mare diversitate de specii, strămoși ai omului de azi.

De-a lungul timpului s-au găsit alți reprezentanți ai speciei umane primitive: în Africa au fost descoperite fosile de 2 milioane de ani: "Homo sapiens", iar în Georgia: "Homo georgicus" de 1,8 milioane de ani, de asemenea în Indonezia s-au găsit fosile ale unui om cu înălțime de 1 m: "Homo florensis".

Dispariția din istoria omenirii a lui "Homo sapiens", în urmă cu 30.000 ani, nu e încă explicabilă, deoarece acesta era adaptat erei glaciare în care a trăit.

Toate aceste dispariții, de-a lungul milioanelor de ani a mai multor tipuri de maimuțe, care au avut fiecare anumite caracteristici ale omului actual, nu permite, totuși să știm care a fost strămoșul nostru.

O amintire... cu cântec

Intrând în vîrstă a treia și având timp liber, în fața mea se perindă un noian de amintiri care par că îmi dau un impuls și, în același timp, o siguranță că nu am trăit degeaba.

În activitatea mea profesională eram cooptat de 2-3 ori pe an în comisii interministeriale pentru analizarea unor mari întreprinderi industriale din țară.

În urma unei asemenea acțiuni, desfășurate la Iași, unde comisia era condusă chiar de primul ministru de atunci, Ion Gheorghe Maurer, la final s-a oferit o recepție de către organele locale, la care au participat mai multe personalități; pentru ca atmosfera să fie oarecum mai destinsă, în timpul mesei au apărut trei cetăteni: doi ingineri cu acordeoane și un profesor cu chitară.

În acea perioadă mai cântam și la acordeon. Rugând pe unul dintre ei să-mi

împrumute instrumentul, m-am adresat apoi premierului întrebându-l dacă vrea să cânt ceva și ce anume.

Dându-mi acordul, în sală s-a făcut liniște și am putut auzi pe un director, care s-a exprimat: "Iote domne (!), ăsta e în stare și să cânte?".

Am interpretat câteva romanțe, cerute de primul ministru, și când am terminat acesta a dus o mâna la buzunar și a scos o bancnotă de 100 lei (pe vremea când era cât roata carului!), a scuipat pe ea și mi-a lipit-o pe frunte. Atunci am strigat: "Să trăiți conașule!", am luat bancnota iar asistența a strigat: "Bravo și la mai mare!".

De la acea dată, de câte ori mergeam la întreprinderea vizitată de comisie, eram primit cu zâmbete și prietenie.

Oare aceasta nu e o amintire plăcută?

B.K.

O lecție

Lui Ion Luca Caragiale i se atribuie următoarea povestioară:

Pe vremuri într-o mare țară domnea un sultan, bogat ca toti sultani. Unicul său fiu urma să-i ia locul atunci când Alah îl va chama la dreapta sa.

Pentru a fi sigur că Tânărul va ști să conducă treburile țării, sultanul îi preda lecții despre modul cum să-și desfășoare activitatea.

Una dintre lecții a constat în aceea că, schimbând guvernul cu un altul, a numit noi miniștri.

Astfel la ministerul de interne titular a devenit un profesor, la învățământ un

militar, la externe un agricultor, la apărare un doctor, la sănătate un inginer, la finanțe un reprezentant al clerului, la agricultură un contabil, și aşa mai departe.

Tânărul, oarecum intrigat de aceste numiri ciudate, l-a întrebat pe sultan:

– Tată, de ce fiecare ministru nu e la locul pentru care are pregătirea necesară?

– Fiule, dacă miniștrii ar fi la locul lor, n-am mai fi noi în locurile noastre!

W.S.

P.S. Povestioara e veche (de peste 100 ani), aşa că nu are legătură cu actualitatea!

Și în Africa de Sud bio-etanolul își face drum

Bio-etanolul este un alcool rezultat din fermentarea și prelucrarea porumbului, fiind utilizat drept carburant de vehiculele auto, în amestec cu benzina sau motorina. Avantajul său față de carburanții clasici constă în faptul că, prin ardere, nu degajă dioxid de carbon și, deci, e nepoluant. Cercetările stabilesc că, o înlocuire a numai 10% din carburanții clasici, va reduce cu 30% gazele de eșapament a mașinilor auto.

Ca urmare, Uniunea Europeană și-a propus ca, în țările membre, 20% din benzină sau motorină să fie înlocuite cu bio- etanol până în anul 2020. Înțând seama de această directivă, Africa de Sud a hotărât să-i urmeze exemplul.

În consecință până în anul 2010 se vor construi 8 uzine de obținerea bio- etanolului, într-o zonă în care porumbul se cultivă intens. Prin realizarea acestor uzine se vor crea și 10000 locuri de muncă în regiuni în care șomajul este în plină creștere datorită închiderii minelor de aur.

Calculele arată economicitatea utilizării bio- etanolului în situația în care prețul petrolului brut va crește necontenit (actualmente acest preț este de circa 60 de

dolari barilul); chiar dacă prețul ar scădea până la 30 dolari barilul (ceea ce, practic, nu este posibil), folosirea metanolului drept carburant este încă rentabilă.

Se speră că în primul an de funcționare să se producă zilnic circa 500 mii de litri de bio- etanol, rezultat din fermentarea a 1200 tone porumb; în final cele 8 uzine vor pune la dispoziția consumatorilor 1,24 miliarde litri de bio- etanol, cantitate ce va satisface 80% din nevoile Africii de Sud (actualmente parcoul auto este de 6 milioane vehicule, cu tendință de creștere cu 50% în următorii 10 ani).

Mai important însă decât prețul convenabil al bio- etanolului este faptul că va reduce degajările de dioxid de carbon, care produc efectul de seră (încălzire) pe glob. Africa de Sud, prin folosirea cărbunelui degajă 2% din emisiile mondiale de dioxid de carbon, fiind al 3-lea mare producător pe cap de locuitor.

Alte țări din Africa australă (Angola, Zambia, Tanzania, Mozambic), ce dispun de imense suprafețe de teren cultivabil cu porumb, intenționează, de asemenea să producă în viitor bio- etanol.

(Prelucrat după internet W.S.)

Bijuterii de familie: cenușa celor decedați se poate transforma în diamant.

O firmă elvețiană a reușit să transforme cenușa celor decedați și incinerați în ... diamante (!). Din cinci sute de grame de cenușă, din cele 2 până la 3 kg, rezultate din incinerarea unei persoane, se poate obține un diamant de 0,4-1 carat. Prețul variază în funcție de carat, fiind între 5500 și 16.800 euro (în comparație, un monument funerar revine la circa 100 euro). Procesul obținerii diamantului din cenușă: carbonul, elementul de bază al diamantului, este extras din cenușă, apoi începe transformarea prin prelucrarea relativ îndelungată (circa 3 luni), până ajunge la un diamant (în natură un asemenea proces de formare durează milioane de ani).

Pentru a fi sigur că diamantul obținut pe această cale aparține rudei, cenușa este analizată chimic în prealabil și, după cum ampretele digitale sunt unice pentru fiecare persoană, tot așa nu există cenușe identice.

Primul diamant din cenușă a fost vândut recent. Firma producătoare informează că are comenzi lunare pentru 20 asemenea diamante, destinația lor fiind Germania.

Totuși această nouă practică nu întrunește unanimitatea opiniei publice: unora li s-a părut amuzant ca o văduvă, de pildă, să poarte broșe, coliere sau brățări împodobite cu diamante provenite din cenușa răposatului ei soț.

În Franța, Senatul urmează să discute reglementarea acestei chestiuni, având în vedere respectul și decenta ce trebuie acordate urnelor ce conțin cenușa celor morți și, în consecință, nu trebuie permisă transformarea acesteia într-o bijuterie oarecare, chiar dacă intră în posesia familiei.

Lipsa apei – o problemă și pentru țările bogate

A provizionarea cu apă a început să devină o problemă nu numai pentru țările sărace ci și pentru cele dezvoltate.

Schimbările climatice și proasta gospodărire a resurselor este cauza lipsurilor semnalate de organizația "Fondul mondial pentru natură" într-un studiu publicat recent cu ocazia săptămânnii mondiale a apei: 20-26 august 2006, și care a constituit subiectul principal al lucrărilor conferinței ținute în Suedia, la Stockholm, în această perioadă. La conferință au participat experți veniți din 140 de țări.

Specialiștii constată că marile orașe, ca de exemplu, Huston (S.U. A.) sau Sidney (Australia), sunt dintre cele mai "însetate", consumul depășind cu mult ritmul reconstituirii rezervelor, iar la Londra

pierderile prin rețea de distribuție, datorită vechimii ei, reprezintă echivalentul volumului de apă zilnic a 300 de piscine olimpice. La fel, în țările mediteraniene turismul de masă și agricultura consumatoare de apă epuizează și ele resursele. Construcțiile hidrotehnice uriașe, ca barajele și lacurile de acumulare, atractive prin ampioarea și rentabilitatea lor, nu au ținut seama însă de nevoile de apă ale populației din avalul acestor amplasamente, lipsite astfel de unul din elementele de bază ale vieții.

Mari țări, cum sunt Brazilia, China, India au serioase probleme în domeniul agriculturii, datorită unei supraexploatari a resurselor de apă.

Conferința susamintată de la Stockholm recomandă pentru îmbunătățirea

situației existente: repararea infrastructurii (conductele de distribuție) învechite, cu mari pierderi: reducerea contaminării cu substanțe nocive, adoptare de soluții, mai puțin consumatoare de resurse hidraulice, pentru irigații, reanalizarea amplasării industriilor, ce necesită cantități mari de apă.

Există situații când o țară din amontele unui fluviu, reținând apă prin baraje ce alimentează centrale hidroelectrice, lipsește

astfel țara vecină din aval; se propune ca aceasta din urmă să fie compensată beneficiind de electricitatea produsă.

Nerezolvarea lor dă naștere la conflicte și tensiuni, cum este cazul Nilului în Africa sau a Tigrului și Eufratului în Oriental Mijlociu.

Ş. W.

Curiozități

Existau pe vremuri meserii ce par astăzi curioase, ca de exemplu “degustător de săpun” (!). În orașul Galați – în care m-am născut și am trăit până la 10 ani – funcționa o fabrică de săpun, numită “Apollo”, și unde lucra un om ce l-am cunoscut (era tatăl unei colege de școală) care avea această meserie: el degusta compoziția săpunului în diferite faze ale prelucrării sale și aprecia dacă conține tot ce-i trebuia și, mai ales, momentul când procesul prelucrării a luat sfârșit, urmând ca această compoziție să se răcească și să fie turnată în forme... Respectiva meserie – unicat – l-a menținut în slujbă, deși era evreu, cel puțin până la sfârșitul anului 1944 (nu știu dacă și-n continuare) și nu a avut de suferit necazurile celorlați coreligionari. Cu siguranță că această meserie nu se mai practică astăzi, căci dezvoltarea științei a adus industriei, inclusiv a săpunului, posibilități mult superioare de fabricație.

O altă meserie curioasă (astăzi, în epoca noastră industrializată, fiind de domeniul “istoriei”) era aceea de “călcător de saltele”. Meșterii care lucrau manual saltele aveau pe lângă ei câte un “călcător de saltele”; după ce obiectul era gata, îl călcau îndelung cu picioarele pentru a-i înlătura rigiditatea și a-i confери o oarecare suplețe.

Despre această “curiozitate” am citit într-un număr vechi al revistei franțuzești “Marie Claire”.

Un pește – meteorolog, bibanul, are o aripioară înnotătoare dorsală de culoare aurie care iarna devine neagră. Când pescarii prindeau bibani la copcă și ridicau aripioara, după porțiunea rămasă neagră știau (aproximativ) cât mai durează iarna, căci pe măsură ce iarna trecea aripioara redevenea aurie, astfel că până în primăvară culoarea se refăcea complet.

Crapul, unul din cei mai gustoși pești de apă dulce, are o culoare aurie atunci când trăiește în apă curgătoare; în schimb atunci când trăiește în bălti sau lacuri solzii aurii sunt ușor umbriți cu negru iar peștele are puțin miros de mâl de la depunerile din apele stătătoare, ceea ce îl face mai puțin apreciat de cunoșători (pe vremea când acest pește se găsea din belșug și puteai face nazuri...)

Alt meteorolog, de data aceasta înaripat: gâsca. De obicei, ea doarme destinsă, ca orice viețuitoare de lângă casa omului, dar când gâsca doarme ghemuită și cu ciocul ascuns neapărat sub o aripă să știi că din noaptea aceea se schimbă vremea, se înrăutățește, uneori vin chiar furtuni.

Tot din domeniul meteorologic: dacă plouă de “sfinții de gheăță” (intervalul 6-8 iunie), va ploua 40 de zile în continuare (poate nu chiar zilnic, dar aproape în fiecare zi va fi măcar o rafală de ploaie). De altfel, francezii au și o zicală pentru aceasta:

S'il pleut à Saint Médard
Il pleu quarant jours plus tard.
“Saint Médard” este unul din sfinții de gheăță (catolici).

Emma Tichel

Momente din istoria unor „utilități”

Noțiunea de oră datează din antichitate, grecii au moștenit-o de la egipteni, care la rândul lor o aveau de la sumerieni.

Pentru a determina ora, cele mai vechi modalități sunt considerate cadranele solare.

A ajuns până la noi un cadrان solar datând din 1500 î.e.n. din vremea faraonului Tutmosis III. Dar, alături de acest sistem s-au inventat și alte dispozitive care să măsoare scurgerea timpului. Arabii au stâpânit perfect arta realizării clepsidrei sau orologiul hidraulic. Se spune că, împăratul Carol cel Mare a primit în dar în anul 807 o asemenea clepsidra de la califul Bagdadului.

Clepsidrele cu nisip nu au întârziat să ia locul celor cu apă, nisipul fiind mai puțin permeabil elementelor exterioare decât apa.

Este greu să fixezi data sau locul în care s-a fabricat primul orologiu, cum este imposibil să atribui paternitatea unui unic inventator.

Primele orologi mecanice au apărut în mediul mănăstirilor. Cu multiplicarea

slujbelor nocturne era necesar un sistem autonom de trezire. Cadrul solar nu funcționa noaptea și clepsidrele nu acopereau decât o “bucată” de timp, relativ scurtă, în plus erau silentioase, deci inutile în cazul dat.

Un prim orologiu a fost instalat în 1321 pe turnul catedralei din Norwich și simboliza regula liturgică a timpului în viața monahală. El suna de 6 ori pe zi chemând călugării la rugăciuni.

Orologiile au cucerit sfera comercială europeană schimbând lumea. Totuși, câteva civilizații au refuzat acest gen de progres: împărații Chinei nu acceptau amestecul mecanicii occidentale. Până la începutul sec. al XIX-lea ei au importat doar orologii ascunse în jucării mecanice.

De la orologiile care, cu siluetele lor impozante, orneau turnurile și clopotnițele, prin invenția resortului s-a ajuns la ceasurile de apartament cu o statură redusă. Acestea au intrat rapid în modă și nu erau numai apanajul unei élite. Cu parfumul

individualismului, care a învăluit epoca Renașterii, ceasul s-a transformat puțin câte puțin în obiect personal, adesea purtat cu sine.

Ceasul este de fapt rezultatul miniaturizării progresive a orologiilor mecanice. El este un obiect în care intră diverse discipline: astronomie, fizică, mecanică, dar și artă.

Ceasul a devenit un obiect utilitar din ce în ce mai răspândit odată cu revoluția industrială. Utilajul s-a perfecționat, calitatea materialelor s-a ameliorat și căutările s-au extins în toate direcțiile. Fabricate în serie au devenit în Anglia și Franța celebrele "ouă".

I se atribuie meșterului armurier Peter Henlein crearea în 1510 a unui asemenea orologiu portativ: "oul din Nurenberg", cu ansamblul de mișcare din fier.

Galileo Galilei (1564-1642) se pare că a fost primul care a avut ideea de a se servi de mișcarea unui pendul pentru a măsura timpul, dar aceasta a rămas în stadiul de pură teorie.

În 1657 olandezul Christian Huygens a reușit efectiv să aplique concret oscilațiile pendulului la măsurarea timpului, apoi a inventat resortul spiral cuplat la balansier.

Aplicarea efectivă a realizat-o ceasornicarul Solomon Coster și apoi ceasornicarul parizian Isaac Thuret.

Prin punerea la punct a acestor mecanisme, Huygens a făcut din orologerie o știință.

Dar precizia ceasurilor fluctua în primii 150 de ani: tehnologia era rudimentară, însă bogăția decorativă a ceasornicelor și minunata lor realizare artistică depășea din păcate nivelul de precizie al mecanismelor. Nu se putea acorda ceasului decât o încredere relativ limitată.

În faza aceasta din istoria ceasornicelor artizanii ceasornicari erau grupați în corporații. În urma războaielor religioase din sec. al XVI-lea, când meșterii evrei sau protestanți au fost alungați din Germania, Franța, Italia, Spania, o întreagă clasă și cu

ea un bagaj cultural inestimabil s-a stabilit la Geneva, bastionul calvinist. Acești primi meșteri erau preocupați mai puțin de tehnică, dar mai ales de formă.

Au apărut ceasuri ovale, rotunde, cruce, fluturi, flori; o adevărată revărsare de fantezie și excentricitate s-a abătut asupra industriei orologeriei.

În jurul anului 1630 a apărut în Franța pictura pe email inițiată de Jean Toutin. Aceasta a fost preluată de meșteri asociind-o cu ceasurile a căror decorare a atins un nivel artistic de invidiat.

Din 1780 a început o nouă etapă în istoria ceasornicelor, când la Geneva s-a dezvoltat arta excepțională a automatelor. Celebrul atelier al lui Jacquet Droz a scos pe piață ceasuri fanteziste îmbinate cu automate, cu clopote, cu muzică, făcând deliciul contemporanilor.

Un pas important în evoluția ceasului îl reprezintă fondarea manufacturii "Patek, Czapek et Cie" la Geneva, de către ofițerul de cavalerie Antoine Norbert de Patek împreună cu François Czapek. Aceștia au știut să îmbine talentul artistic cu tehnica. După retragerea lui Czapek s-a asociat inginerul francez Adrien Philippe dând întreprinderii numele definitiv "Casa Patek Philippe". Astfel alianța între geniul artistic și talentul inovator a condus la manufactura de renume mondial.

În 1842 A. Philippe a inventat un sistem practic de întors cu roțiță, adaptat perfect producției de serie. Până atunci reglarea se făcea cu o cheie specială. Regina Victoria a Angliei a achiziționat în 1851 unul din primele ceasuri fără cheie, numindu-i pe cei doi asociați ceasornicari oficiali ai curții regale din Anglia, deschizându-le astfel porțile spre palatele europene.

La sfârșitul sec. al XIX-lea s-au născut noi curente artistice care au marcat profund aspectul ceasului. "Art Nouveau" s-a întins progresiv în Europa, moda să de expresie multiplă a înglobat rapid mijloacele de orfevrărie și orologerie. La începutul sec. al XX-lea ceasurile au căpătat o frumusețe

aproape imaterială reflectând cu finețe acest curent artistic. Primul război mondial a înlocuit “Art Nouveau” cu “Art Deco” a anilor douăzeci. Acest curent cu forme geometrice și abstractive cu influențe cubiste, cu materii noi, cum ar fi bachelita sau cromul, reflectă spiritul acestei epoci. Deodată viitorul părea mai atrăgător ca trecutul. Stilul “Art Deco” și-a găsit sfârșitul prematur în 1939.

Un alt pas în evoluția ceasornicelor l-a constituit apariția ceasului purtat la mână, care a adus avantaje unor anumite categorii cum ar fi militarii, cicliștii etc. Dar noul venit suferă de o serie de pericole la care era expus ieșind din buzunarul proprietarului: praf, apă, șocuri. Numeroasele căutări întreprinse pentru ameliorări atât tehnice, cât și estetice, la fel ca și schimbările din modă sau din stilul vestimentar au caracterizat anii '30 ducând

ceasul brătară la succes, ceasul de buzunar devenind simbolul unei epoci demodate.

La apogeul său din anii 1940-1960, ceasul brătară nu a încetat să se perfecționeze devenind unul dintre cele mai utilizate obiecte ale societății moderne.

În 1989, la a 150-a aniversare, casa “Patek Philippe” a realizat o creație de excepție – ceasul “Calibrul 89”. După nouă ani de cercetări această “perlă” a orologeriei compusă din 1728 piese, constituie ceasul cel mai complex realizat până astăzi.

În fabuloasa istorie a ceasului, în ultimele decenii a intrat cuartul și electronica, marile facilități ale vremurilor recente.

Astfel precisele noastre ceasuri cu baterie încheie, deocamdată, un drum lung din istoria măsurării timpului.

Mihaela Popov Rotaru

Limbajul florilor Crizantema

Crizantema este o floare care a fost identificată în China, în urmă cu 3000 ani. Ea creștea în bazinul Fluviului Galben; ulterior au apărut crizanteme în Coreea și Japonia.

În secolul al XVII-lea a fost adusă în Europa, apoi în America, prin Anglia.

Deoarece primele crizanteme erau galbene, în antichitate erau cunoscute sub numele de “Floarea galbenă”. Prin aplicarea

unor tehnici studiate de cercetători, s-a ajuns să apară crizanteme în diverse culori.

Chinezii iubeau această floare pentru frumusețea, eleganța și durata îndelungată a vieții ei.

Ea rezistă la frig, motiv pentru care ea a fost aleasă pentru a cinsti morții.

Floarea de crizantemă este simbolul familiei imperiale a Japoniei.

În limbajul florilor crizantema semnifică longevitate și frumusețe perfectă.

Editor coordonator:
dr. Carmen Marcu

Tehnoredactare computerizată:
Silvia Simovici

